

A cs. kir. petrováradin — és újvidéki várparancsnok-ság engedélyével.

Talpra magyar!

Még soha nem volt annyira szüksége ennek a nemzetnek arra, hogy minden erejét összeszedje, mint a mai válságos pillanatban.

Testvéreim! Magyarok! Honfiak! Előre! Hi a Haza becsülete!

Sem tárogató, sem harci riadó, sem vészharang, semmi nem hathat úgy reánk, mint lelkünk sugallata.

Ez azt parancsolja, hogy mindenkinek, ki éptestű, kinek lelkén fekszik a Haza megmentése, annak menni kell!

Tétovázni, okoskodni nem szabad!

Mutassuk meg a világnak, hogy a kilenc és fél hónap nem lankasztott el bennünket, nem lehet a magyart kifárasztani! Nem lehet bennünket legyőzni, mert mi erősen álljuk a küzdelmet.

Habár éjszakon, délen és körülölkül övez és nyaldos a tüzes láng: mi ettől meg nem ijedünk!

Menjünk segítségére hatalmas szövetségünknek! A könnyebb szolgálatot teljesítőket váltsuk fel. Foglaljuk el a helyeiket: őrségeken és irodákban. Ezt tegyék a még munkabíró öregek, míg a most leivzsgázott ifjuság tegyen hasonló neki megfelelő könnyebb szolgálatot. Legyenek tisztiszolgák, küldöncök, postások stb. De ne lebzseljen senki! Sieszen mindenki önként, behívás nélkül jelentkezze!

300000 emberrel gyarapodik így dicső hadseregünk.

Csakis az, aki teljesen képtelena katonai szolgálatra vagy a polgári hivatása nélkülözhetetlenné teszi, annak ne kelljen bevonulnia.

Jobb, ha a vészfellegek, melyek most egyre jobban tornyosulnak fölöttünk, elmulnak és becsületes béke enyhe nap-sugara sütné reánk, mint a háboru újabb korszaka. De ha nem lehet elkerülnünk az újabb veszedelmet, akkor bátran, minden habozás nélkül álljunk a mi dicső hadseregünk mellé. Újabb erőt és lelkesedést adva neki és így a poklok minden ördögét végre mégis legyőzzük és százdokra biztosítjuk a tartós békét!

Az egész világnak át kell alakulnia. A vulkán kitört; lávája hadd hamvassza azt, ami a békét megzavarta. Pusztuljon a becstelen! Pusztuljon az álnok! Pusztuljon a gaz! Éljen és hatalmaskodjék a becsületes!

Mert ezé a hatalom, a jövő dicsősége. És ennek a kornak be kell követnie. Ennek fölül kell emelkednie a nagy romhalmazon, melyben ellenfeleink összerombolva felkúsznak.

Egy diadalmas zászló leng majd a győzelem ormán, melyen egy szó áll, mely a győzelemnek egész lényegét képviseli: a becsület.

Es ezt elősegíteni most neked kell drága Magyarhazám.

Siess, ne habozz!
A tizenkettedik órában vagyunk. Életünk- vérünket Királyunk és Hazánkért!

Gsernyei.

Védekezünk a járványos betegségek ellen! Házunk, udvarunk, lakásunk, testünk, főleg kezünk mindig tiszta legyen!

A háborut kísérő járványok és az ország lakossága.

(MEGFIGYELŐ ÁLLOMÁSOKBÓL)

Nem szorul bővebb fejtegetésre, hogy a háboru ember-anyag vesztésége mellett a hadba szállt ország lakosságára mily jelentőségűek a háborut kísérő járványok. Jogosan mondhatta a japán tábornok O k u, az orosz-japán háboru után, hogy „lefolyt háborunk legjobb fegyvere nem a Murata-puska, hanem a mikroszkóp volt.” Ezt az érdekes és nagyon is jellemző kijelentést katona tette katonái munka eredményének áttekintésekor. S ezzel rámutatott a járványos betegségek óriási jelentőségére a hadseregben — s ezzel a kérdésnek polgári vonatkozását mintegy bele foglalta — beleértette

A fertőző betegségek, melyek u. n. háborus járványokat idéznek elő: a hadiápolás egyik legfontosabb részét képezik. A közelmúlt évtizedek háborui megmutatták, hogy a fertőző betegségek sokkal több áldozatot szedtek, mint az ellenség fegyverei. A járványos fertőző betegségek egész sora — tífusz, kolera, vérhas, himlő, kiütéses tífusz, merevgörccs stb. — kíséri a háborut, s ezek megállapítása s ezek ellen való védekezés pontos kerestülvitele s ha egyik vagy másik fellépést, gondos elkülönítése a betegnek és a betegségre gyanusnak és a vele érintkezőknek stb. stb. — adja meg hadbavonult sereg működés-képességét, erejét. Óriási a jelentősége katonai szempontból is a fertőző betegségeknek.

A működő sereg azonban a lakossággal közvetlenül érintkezik, hisz ritka az az eset, hogy az átvonuló seregrész elől a város, a falu stb. teljesen elmeneküljön, türesen maradjon vissza. De ezenfelül a hadszíntérről a sebesülteket, a betegeket, az elgyengülteket az ország belsejébe szórják szét, mert ezek ellátása a hadsereg működésére csak megnehezítően hat. A háborus mozgalmak foglyokat is eredményeznek, kiket ugyancsak nagyobb csapatokban az ország belsejében lévő gyűjtő állomásokon u. n. fogolytáborokban tartanak. Azulán a háboru is véget ér, a küzdő katonák visszatérnek családjuk körébe, szétszóródnak az ország minden részébe, zugába.

A legutóbbi évek tapasztalatai tényleg be is bizonyították, hogy egy seregben föllépő vagy azt kísérő járványos betegségek a polgári lakosságot négy úton fertőzhetik, ú. m.:

1. a sereg közvetlen érintkezése a polgári lakossággal,
2. beteg és sebesültszállítással,
3. fogolytranszporttal és
4. a fertőzött sereg hazatéréseivel, elbocsátásával.

A polgári lakosságot ekként a legközvetlenebbül érintik a háborut kísérő járványok. Felmerül tehát a szüksége egy gátnak, egy szűrőnek, melyen át a katonaság a polgári lakosság közé jut. Ezeket a gátakat nevezzük *megfigyelő állomásoknak*.

Valamelyes formában megvan ennek a nyoma pl. az 1828/29 évi orosz-török háborunál, hol az oroszok hazatérő-csapatokat 20 napi „vesztésgár” után engedték csak haza; hasonlólt csináltak 1854/5-i krími háboruban is. Sőt más hadviselő államoknál is találunk hasonló intézkedéseket.

A háborut kísérő járványos betegségekkel szemben foganatosított modern védekezés megeremítés azonban a japánok érdeme.* Ennek rövid ismertetése az egész ügyet élesen megvilágítja.

Az 1894/5 évi japán-kinai háboruban a japán seregben kolera és vérhas lépett fel, mely a hadi műveletek lezárásával sem szűnt meg. A sereg tehát fertőző bajt hordozott magával, mely ketségen kívül a hazakerülő katonák útján imminens veszedelmet jelentett a szigetország mandulaszemű lakosságára.

A japán kormány megértve az országot fenyegető veszélyt, cselekedett. Megbizta báró *Ischinguro-t* a hadsereg vezértörzsorvosát a védekezés tervezetnek elkészítésével. A feladat: a Kinában lévő egész japán haderő teljes és biztos fertőtlenítés volt. Ischinguro-t tervének elkészítésében *Nodema* tábornok és *Sato* mérnök segítettek s azt a legaprólékosabb részletekig előre kidolgozták. A kész tervezeteket a japán császár elfogadta s keresztülvitelt elrendelte.

Az ország mentesítését a hadsereg-járványtól nagyon megkönnyítette az a kedvező körülmény, hogy a japáni sereget Kinából hajókon kellett hazaszállítani. Tehát a szállítás már magában is teljes elkülönítést biztosított Kinából Japán felé visszatérő sereg útjában három sziget u. m. Niijima, Sakurajima és Nikojima fekkét (mindegyik kb. 40—46000 km² nagyságú). E szigeteken állítottak fel megfigyelő állomásokat. E megfigyelő állomásokat minden egyes hazatérő, katonát szállító hajónak érinteni kellett, enélkül a japáni kikötők katonaszállítóhajót nem engedtek be.

A három szigeten föllállított megfigyelő állomás teljesen önálló volt, s egész kis barakk-várost alkotott. Volt egy központi irodahelyiség, itt volt az őrség, itt voltak lakások, konyha, étkező stb. Nagyobb részt foglaltak le a fertőtlenítést szolgáló berendezések és épületek. Külön volt a hajóval megérkezettek helye, a gyűjtőhely, a gépház a fertőtlenítő épületben volt elhelyezve, melyben vezető- és öltöző, fűrdőszoba, pihenő — a modern egészségügyi követelmények gondos szemmel tartásával és pontosan volt elkülönítve. A fertőzött és tiszta ruhák raktárjai különös gonddal voltak elhelyezve, valamint az elkülönített betegek- és betegségre gyanúsak barakkjai is. Az egész barakkváros egyszerű csinnal, gondos alaprajzi beosztással külsőre is kellemes, megnyugtató képet nyújtott.

Amily nagy gondot és súlyt helyeztek a pavilonok és barokk beosztására, elrendezésére, belső berendezésére — ép oly súlyt fektettek az alkalmazottak kiválogására is. Így pl. a három állomás legnagyobbikán, mely Niijima szigeten állt, személyzete a következő volt:

1 törzstiszt, 10 tiszt (a katonai rend és fegyelem biztosítására) 19 katonai orvos, 1 gyógyszerész, 23 altiszt, 2 egészségügyi altiszt, 10 egészségügyi katonája, 3 kúrto, 45 egyszerű katonája, 1 számadóztár, 4 számadósegéd tiszt, 16 polgári hivatalnok, 2 gépészmérnök, 1 elektrotechnikus, 12 fűtő, 221 munkás 2 fűrdőszoba, 15 fodrász, 12 szolga és 4 küldőnc — összesen 614 alkalmazott.

A katonai részről a megfigyelő állomásokhoz kivezényelték különös gondot fordítottak. Mind erős, és főleg intelligens egyének voltak, kik szolgálati kirendelésük előtt megfelelő gondos és teljes gyakorlati és elméleti oktatást nyertek — s csak így előkészítve vették át szolgálatukat.

Az egész állomás nagy üzemének zökkenés nélküli biztosítására gondos adminisztrációt tartottak fenn. Külön volt a központi igazgatás, gőz- és vegyi fertőtlenítés, hajófertőtlenítés, fűrdő, szállítás, gyanúsak- és betegek stb. adminisztrációs kezelése és vezetése.

* Knack: Kranheiten im Kriege Leipzig 1900.

Az egész üzem menetéből egyet-mást kiemelni szintén érdemes. Fertőtlenítéshez* vizgőt használtak, melyben 30 percig tartották a fertőtlenítendő holmikat. A gőz fertőtlenítő, csiraölőképeségét Koch Róbert híres tanítványa prof. Kitasato ellenőrizte és vizsgálta felül. Ebben egyszerűen 150 ember, s egy nap alatt 1000 ember holmiját fertőtlenítették, s ezen idő alatt ugyanannyian teljesen megtisztáltak.

Az állomásokat, egészen az üzemképessé tételük, aránylag igen rövid idő alatt készítették el, t. i. április-május hónapban s az üzemük június 1-én 1905-ben meg is indult.

A megfigyelő, helyesebben fertőtlenítő állomás kikötőjébe, mielőtt katonaszállító vonat érkezett, az állomástról orvosok és tiszték mentek a hajóra s a hajó parancsnokától és orvosától tüzetes jelentést szereztek a megérkezett katonaság felől. A hajó átvizsgálása után a katonák minden felszerelésükkel a sziget kijelölt helyére szálltak ki, századokba csoportosultak, sorokoztak. Erre századonként a gyűjtőhelyül szolgáló helyiségbe kerültek s a sorrend megtartására, zavar elkerülésére minden katonára számmal ellátott gyűrűt kapott. E közös gyűlékezést helyből egy más terembe mentek át egyenként, hol fegyvert, hátizsákot, sapkát, övet, kardot, bakkancsot, pénztárcát, dohánytárcát s hasonló dolgokat, szóval melyeket gőzzel fertőtleníteni nem lehet, átadtak, melyeket megőrizni kellett (érték-tárgyak). Innen a vetkező terembe kerültek, hol minden egyes katonának le kellett vetkezni egészen, s ruháját megfelelő számmal látták el. Ezután húsz perces fürdőt kapott minden egyes katonára, melyhez bőszegesen juttattak szappant s megfelelő törülközőt. A fürdőből fürdőköpenyben egy további helyiségbe kerültek, hol újság s egyéb szórakoztató hazai olvasmányokon kívül, alkalmas és megfelelő ételeket és italokat kaptak. E teremben egy-egy csoport mindaddig bent volt, míg csengőjelzés nem jelezte, hogy a csoport ruhájának a fertőtlenítése véget ért. Így az adott jelle került a katonára az öltözékhelyiségbe, hol ruhájának megfelelő szekrényben fertőtlenített ruháit visszakapta s felöltötte. Itt kapta vissza ugyancsak a külön leadott s ezen időre ugyancsak fertőtlenített egyéb felszerelésit és tárgyait.

Ha az érkezett katonaság között fertőző betegségre gyanús találtak — azt az elkülönítőbe helyezték, el, a betegek pedig a megfigyelő illetékes osztályára kerültek. A halottakat elégették.

Ha a hajón kolera-gyanús betegek érkeztek, magát a hajót is bőséges szublimátoldattal fertőtlenítették s öt napig vesztérgő alatt tartották.

A japánok e 3 állomása 5 hónapig volt üzemben s ezen idő alatt 687 hajót, 232,346 egyént, 922,779 drb ruhát és csomagot fertőtlenítették. Két nap alatt a 3 állomás 9 hajót, a Nijimán levő 5—6000 embert, a 2 kisebb 2500—3000 embert fertőtlenített — s az összes állomások átlag naponta 6210 csomag ruhát tisztítottak meg.

Az átvonult 232,346 egyén közül kolera miatt vszatartatott 1573 (az egésznek 6‰-a) ebből elhalt 752 (a kolerások 47‰-a).

A hazaszállított 232,000 katonára közül ellenben a szállítási további menetén és odahaza

*A fertőtlenítő berendezéséhez a japánok a porosz hadügyminisztérium által athorn-i garnizonban felállított fertőtlenítő-intézetet vették alapul, hol a fertőzőt és tiszta oldal elkülönítése már kívül is teljesen kezretül van vezetve.

csupán 37-en lettek kolerások! — Ezt a meglepően fényes eredményt pedig elérték a japánok 4,176.000 koronáért, t. i. az egész berendezés s az öt havi üzem összes költsége ennyit tett ki. Vagyis a haza szállított minden egyes katonára a japán kormány, hogy a szigetország lakosságát a kolerás-veszedelemtől megóvjá: 18 koronát költött s e összeggel föl sem becsülhető nemzetgazdasági tőkét: számos polgárának életét mentette meg. Mert ha a megfigyelő állomásokon felfogott 1573 kolerás szét-szóródott volna az országban: mily pusztító járvány állhatott és állt volna elő — arról csak halvány fogalmunk lehet.

A japán kormányé tehát az első, nagy érdem azért, hogy a modern egészségügy minden fegyverével a polgári lakosság egészségének megóvására egy egész hadsereg fertőtlenítését organizálta és keresztülvitte.

A nemzetek most folyó óriási küzdelmében a m. kir. kormány is az ország lakosságának érdekében anyagi áldozatot nem kímélve Magyarország felső részében 14 megfigyelő állomást létesített, még pedig: Besztercebányán, Debrecenben. Kassán, Losoneon, Miskolcon, Munkácsban, Nyíregyházán, Nyitrán, Rózsahelyen, Sátoraljaújhelyen, Szatmárnémetin, Trencsénen, Ungvárt és Zsolnán. Ezen állomásokra a hadsintérről, helyesebben a hadtáptérről kerülnek a beteg és sebesült katonák, hol rendszeres ápolás- és gyógyításban részesülnek ugyan, de a főszűly az idekerülő katonák pontos megtszogatására, fertőtlenítésére az 5 napi megfigyelés alatt fertőző betegségre gyanúsak felfogására van helyezve. Elsőrendű fontosságú közegészségügyi intézmények ezek, mert ezek akadályozzák meg azt, hogy országunkat járványos betegségek elárasssák s hogy a lakosság számai és ezrei hulljanak el.

Ezek a megfigyelő állomások is a modern egészségügyi követelmények pontos szemmel — tartásával rendezettek be. Ezek is egész barakkvárost alkotnak, mert 2—5000 beteg és sebesült befogadására vannak berendezve. Hogy egy ilyen állomás mily óriás gépezettel bír — az a japáni példa részletes ismeretéből önként következik s az is bizonyos, hogy ezen állomások, melyek most a háború alatt járvány-felfogó háború végetével a harcortól visszaterő csapatok és hadifoglyok fertőtlenítését fogják végezni. Ma még ezek munkájáról szólni korai. Azt kiemelhetjük azonban, hogy ezek az intézmények a legteljesebb mértékben követelik meg az orvos munkáját, mert csakis lelkiismeretes, pontos és megfontolt orvosi munkával, kellő beosztással és teljes önfelelődéssel mutathatnak fel eredményt.

DR. SCHMIDT BÉLA

Jrtsuk már most a minden veszélyes fertőző betegségek terjesztőit: a legyeket!

Biztosítsuk és kamatoztassuk minden nélkülözhető pénzünket a második hadikölcsönben!

E szavakkal városunk közönségének honpolgári lelkiismeretére, hazánk és vérző fiaink iránti becsületérzésére kívánunk apellálni.

Itt az alkalom újra, hogy mi is, itthon maradtunk, kezünkben tartjuk annyi véres küzdelem dicső eredményeinek és ezzel hazánk jövődjének kulcsát!

Ha meggondoljuk, hogy mialatt százezren, vérüket, egészségüket, vagyonukat, minden jó-létüket áldozták fel hazánk oltárán, fölünk most nem a vérünknek, de még csak a pénzünknek a feláldozását sem kéri, hanem csak hazaszeretünk megnyilatkozását és legelembb vagyon gondosságunkat kívánják, ha megfontoljuk, hogy szent ügyünk diadaláért csak azt kéri fölünk az ország, hogy nélkülözhető pénzünket és főleg azt a hasznót mely a sors kedvezéséből igen sok polgárnak nálunk is éppen a háború révén jutott osztályrészül, adjuk kölcsön jó kamatok ellenében az államnak, mely mégis csak legjobban gondoskodhatik pénzünk biztonságáról: ha mind ezt lelkiismeretes fontolóra vesszük, éreznünk kell, hogy hazánk iránti megbocsájthatatlan bünt követné el, ha a hadikölcsönjegyzeftben részt nem vennénk!

Kinek-kinek a becsületérzésére bizzuk tehát ezt az ügyet és tisztelettel figyelmeztetjük városunk közönségét, hogy a hadikölcsönjegyzések határideje május 26-án lejár!

Nem kételkedünk, hogy közönségünk újra nemes versenyre fog kelni az ország többi városával és nevét becsülettel fogja hazánk történelmének aranykönyvében megörökíteni.

Hazafias üdvözzettel

kelt Ujvidék, 1915. évi május 18-án

Profuma Béla Matkovits Béla
polgármester. főispán.

Az első hadikölcsön nagyszerű sikere ellenségeink reményeinek egész tornyát döntötte össze. A második hadikölcsön sikere az ellenség reményeinek fővárat fogja elsöpörni a föld színéről.

HIREK.

Színházi hírek. *A hét szennzációja*. „Az apja leánya” melyre nagy előkészületek folynak a színháznál, az ujdonságot Gözön Béla a drámai rendező nagy ambícióval rendezi. A címszerepet Fekete Rózsai játsza ki, Gözön Bélával mesteri alkotásokat visz a színpadra, kik valóságos magukkal ragadják a hallgató közönséget. A többi főbb szereplők: Baranyai László, Papp István, Kovács Imre, Fekete Irén, Sárközy Blanka. Apja leánya, pénteken és szombaton kerül színre. Ma szerdán Molnár Ferenc világhírű vigjátéka: Az ördög megy Gözön Bélával a címszerepben, ki e szerepet már a fővárosban is fényes elismerés mellett játszotta. A darab előadásának nagysikerét biztosítja még, hogy a jelesebb művészi erők úgy mint, Fekete Irén, Zalai Margit, Fekete Rózsai, Papp István és Baranyai László játszik a főbb szerepeket. Csütörtökön az örök szép és bájos zenéjű Gül Baba operett adják Rákossival a címszerepben, melyben Gábor Diák Peterdinek egyik legkedvencebb szerepe, a többi főbb szereplők: Csánádi, Tihanyi, Szűcs, Izsó, Papp, Baranyai és Sárközy Blanka. Az operettét Tihanyi rendezi, az énekszámokat Bruckner színházi karmester tanította be. Péntek, szombaton „Az apja leánya” slager ujdonság kerül színre. A pünkösdi ünnepeken, vasárnap délután: A kameliáshölgy, este: A pirosbugyelláros, hetfőn délután A cigányprimás, este ez idényben utóljára Lengyel-ér operettek töltik be a pünkösdi ünnepeket.

Marólugot ivott. Péterréven özv. Acsei Istvánné 2 éves István fia véletlenségből morólugott ivott és a szenvedett égési sebei következtében meghalt.

Alapított 1830-ban.

Cim és posta pontosan megjelölendő.
Jutányos árak.

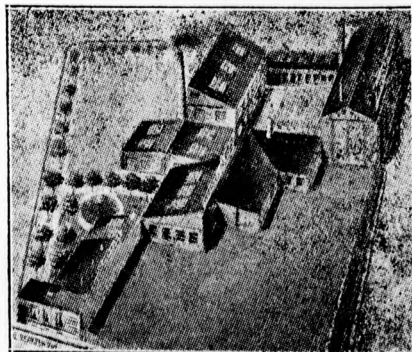
**Gőz-kelmefestészet és
vegytisztító intézet
WEISZ HERMINA**
Ujvidék, Kenyér-utca 51. sz.

Fest és vegytisztít:

Uri-, női- és gyermek ruhákat, egyenruhát, csipkét, himzéseket, storokat, függönyöket, napernyőket, keztűt stb. stb.

Postai megrendelésre lelkiismeretes és a leggyorsabban intéztek el

Elismert jó munka.

Telefon 124. szám.

A 42—50 éves sorozása Trieszben Az osztrák honvédelmi miniszter rendelkezéséről Trieszben megvédtek az 1865—1872-dik évfolyambeli népfelkelők bemutató szemléjét. Május 14-én kezdtek meg a szemlélt, délelőtti azokat sorozták, akik már szolgálták, délután, akik nem szolgálták. Az alkalmasak kötelesek a hadkiegészítő csapathoz bevonulni, ahol még egyszer gondos orvosi vizsgálatnak vetik alá őket.

Gondoljunk a hadbavonultakra. Egy hosszú és nehéz téli szenvedései, nehézségei állnak hadbavonult fiaink mögött. De a tél ezer veszélyével a tél okozta szenvedésekkel együtt a tavasz is meghozza a maga új veszélyeit: a betegségeket, a járványokat. E betegségek közül a legveszélyesebb a kiütéses tifusz, amelynek terjesztői a ruhatetvek. Ezek nagyobb veszélyt jelentenek hadbavonultainkra, mint az ellenség minden atomossága. Etfől a veszedelmes ellenségtől meg kell menteni katonáinkat és ez a felelet az itthonmaradottakra hárul. A ruhatetveket egyedül a „Szanitéc“ tetűpor képes legyőzni, amely biztos szer ez ellen a a veszély ellen és amely biztosan megvédi fiainkat a kiütéses tifusztól. A „Szanitéc“ tetűpor ára eredeti tábori csomagolásban, melyre csak a címet kell ráírni, dobozonként egy korona. Kapható minden gyógyszerertárban és drogériában. Ahol nem volna kapható, oda 3 dobozt utánvétellel szállít: Auber gyógyszertár, Mohács.

Scossa Dezső Ujvidéken. Tudomásunkra jutott hogy a D. M. K. E. ujvidéki osztályának folyó év május hó 30-án tartandó rendes közgyűlésén Scossa Dezső a Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület ügyvezető alelnöke is résztvesz, ez élénk tanúbizonyságra annak, hogy a központ is jóindulattal figyelemmel kíséri a fiók működését. Örömmel vesszük tudomásul.

Kérelem. A katonaság azzal a kérelemmel fordul a tanács elé, hogy szüntették meg a 4 filléres megadóztatásukat. Ugyanis, ha pihenőjük van, akkor a sétatéri padokon ülnek ők is, mint mások és élvezik a természeti szépségeket. Egyszerre csak megjelenik a szigorú néni és kéri az ülést illetéket. Szegény katonának nem igen jut még ilyen kiadásokra is. Ezért tudjuk előre is, hogy városmunka tanácsa a katonáknak ingyen ad helyet a sétatérben és berkeiben.

Mindenki kaphat még olcsó és egészséges jó burgonyát a városi raktárból. Siessünk szükségletünket fedezni!

Zöldség és kertü elemények a város lakosság részére biztosítottak.

Igen üdvös és helyes intézkedés lép a napokban életbe. A városi tanács a piacra kerülő korai termékek közül a város lakosságának szükségletét fogja kielégíteni és csak azután engedni a fölösleget elszállíttatni.

Egészsgügyi jelentés a majus 10 május 16-ig terjedő hétről. Bejelentettek: 2 vörhenyt 4 kanyarót, 1 fültömírgylobot, 1 nyakszirtmeredevés. A convicitus korház az ott előfordult kiütéses typhus miatt, a városi köz-korház pedig a személyzet között e héten történt 3 himlő megbetegedés miatt le van zárva. Beteglet látogatni egy időre tilos.

Lopás. Fidle Miklós ujvidéki lakos szőlőjében levő gunyhót ismeretlen tettesek feltörték és onnan egy téli kabátot, 1 ezüst órát 30 drb tojást összesen 73 korona értékben elloptak.

Öngyilkosság. Händl Mihály 59 éves petróli lakos kotelverő folyó hó 18-án reggel 3 óraker sajt háza udvarán a kutba ugrott és megfulladt. Öngyilkosságának okát hozzátartozói nem tudják.

Talált lovat. A város területén egy 7 éves fekete kanca lovat találtak. Igazolt tulajdonosa, az átvétel végett a rendőrkapitányságnál mielőbb jeletkezzék, különben nyilvános árverésen fog eladni f. évi május hó 31-én délelőtti 10 óraker a városi gazdasági major udvarán.

Szegeden megszűntetik a piaci elővásárlást. Május 15-től kezdve Szalay József dr. főkapitány rendelkezéssel megszűntette a szegedi piacokon a közönség elővásárlási jogát. Március 1-től 15-ig ugyanis kilenc óráig, 15-től április 1-ig félkilencig, április 1-től május 15-ig pedig nyolc óráig lehetett a fogyasztó

közönségnek, a kofák versenyétől menten élelmicikket vásárolni. Az elővásárlás azonban megszűntette a helypénzek lefizetéséből folyó jövedelmet, mert a termelők más városokba mentek árusítani. Az újrendelet szerint tehát *„Német visezet a régi állapot.”* A főkapitány a szombati tanácsülésen tett jelentést új intézkedéséről és azt is bejelentette, hogy a kivitelei a szegedi kereskedők érdekeit nem fogja érinteni, mert ha a szegedi kereskedőknek fölösleges élelmiszer készletük van, rendőrségi engedéllyel elszállíthatják Szegedről.

Ösztöndíj. A kereskedelemügyi miniszter a Goldberger Erzsébet úrnő által Bécsben az óbudai kétfestő gyár felvirágzásának emlékeztetőre tett alapítvány kerekén Kettőezer négyszáz K-t kitevő kamataira nyilvános pályázatot hirdet. A fenti kamatösszegeből 8 egyenkint 300—300 koronás segélydíjat alakít. E segélydíjakat szakmájukban kivált józan életű, de fiatalon elhunyt képesítéshez kötött ipart űzőt magyar honos iparosmesterek szegénysorsú özvegyei, vagy szegénysorsú, de még 18 évet be nem töltött (fiú, esetleg leány) árváinak fogja odaítélni. A felszerelt folyamodványok legkésőbb folyó évi június hó 15-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be. Bővebbet minden ipartestület.

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A „SZANITÉC” TETŰPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetvek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szanitéc“-port, mert mint minden jónak, ennek is akad silány utánzata. Ahol nem volna kapható oda 3 dobozt utánvétellel küld, Auber gyógytára, Mohács.

Külföldi céger alatt forgalomba kerülő német gyártmányok vandorkiállításra. Berlinből írják nekünk: A külföldi céger alatt forgalomba kerülő német gyártmányok vandorkiállításának előkészítő-bizottsága, Richter birodalmi miniszter elnöklésével, Berlinben tartotta első ülését. Az ülésen a lipcsei kereskedelmi kamara, a drezdai szász iparművészeti országos bizottság, a berlini Werkbund és a berlini német munkaszövetség képviselői vettek részt. Az értekezlet a tervezett kiállítás munkaprogramját megállapította s ennek következtében a tárlaton a következő képzőművészek fogják bemutatni: 1. Oly német származású gyártmányokat, melyek az ország határait soha el nem hagyták, de dacára ennek a belföldi forgalomban eddig mint idegen készítmények szerepeltek. 2. Oly német származású árukat, melyek eddig a külföldön át szállítottak, vagy csak transit raktárakban átsomagoltattak s külföldi származást igazoló jelzésekkel történt ellátás után hoztak forgalomba. 3. Félgyártmányokat és egyéb német származású cikkeket melyek a külföldön kikészítési eljárásban részesültek. 4. Idegen árukat, melyek a kereskedelemben német gyártmányokként szerepelnek, azonban a belföldön is minden nehézség nélkül előállíthatók, sőt ezidőszentig is gyártatnak. A fentebb említett készítmények kiállítására alkalomával az összehasonlítás szempontjából a lehetőség szerint oly külföldi gyártmányok is belesznek mutatandók, melyek a lakosság részé-

ről, vagy a külföldinek vélt származásra való tekintettel, eddig jogosulatlanul magasabb értékelésben részesítettek. A tervezett kiállítás sikerének feltétlen biztosítása végett elhatározottak, hogy a tárlaton csakis olyan gyártmányok fognak bemutatattani, melyeknek czélzserűsége, technikája és izléses kivitele a német ipari termelés díszere válik s a fogyasztókat a német készítményeknek a külföldi cikkekkkel szemben fennálló egyenrangúságáról, sőt legtöbb esetben azoknak fölényéről meggyőzi. A kiállítás nevelő célját elemelendő, mindennemű kisebb értékkel bíró gyártmányok mellőzöttek, avagy csak azon okból kerülnek a tárlatra, hogy ellenpéldákként szolgáljanak. Ezzel egyidejűleg bemutatják, hogy ugyanazon anyagokból, lehetőleg hasonló árak mellett, miképp lehet kielégítő eredményeket is elérni. A német terv igen életrevalónak látszik s előreláthatólag a tervezet a vandorkiállításoknak nevelő hatása a német ipar terén hasznos eredményeket fog szülni. Erre való tekintettel ajánlatos lenne, ha hazai érdekeltek, a német példát követve, hasonló akcióra határozna magát.

A Szerb kékkönyv. A szerb kormány diplomáciai okiratainak gyűjteménye jelent meg magyar nyelven, „A Világháború okiratai” című füzet-sorozat hatodik füzetében. A szerb kormány okiratai valóságilag *igazoló érdekességűek*, mert a trónörökös meggyilkolásának napjától kezdve okiratok kö. őt valósintűleg a „Szerb kékkönyv” fogja a legnagyobb, legszélesebb körű feltűnést kelteni, mert érdekességénél fogva ez a diplomáciai okmánygyűjtemény világtit meg legelőnkebben a háború közvetlen előzményeinek a történetét. A füzet ára 60 fillér, kapható minden könyvkereskedésben.

A háború napilapja AZ EST. Az ország nehéz küzdelmében, a magyarság jövőjéről folyó harcokban becsületes, megbízható hírszolgálatot vesz ki részét AZ EST. Magyarország legjobb íróit és legnevesebb újságíróit küldi oda, ahol az események lejátsszók. AZ EST tudósítói felkeresik a nyugoti, keleti és déli harctér minden seregét és idegesztőt munkával, becsületes őszinteséggel adnak hírt az olvasóközönségnek minden csatatérről, a hol derekasan küzd katonáink a magyar név dicsőségét őrebitik. AZ EST leggyorsabban és leg hamarabb jutítja el a harctér és a semleges külföld útján az ellenséges országok eseményeinek híreit az olvasóhoz. Az előfizetési ára minimális, mert három hónapra csak 4 kor. 50 fillérbe kerül. Mutatványszámot lapunk olvasóinak szivesen küld AZ EST kiadóhivatala. VII., Erzsébet-kört 20.

„Háború és Szocializmus” címen nagybő tanulmánygyűjtemény jelent meg Kunfi Zsigmond szerkesztésében. A hét ives könyv behatóan tárgyalja a szocializmusnak és szociálpolitikának a háborúval összefüggő valamennyi kérdését és érdekes bepillantást enged a háborús szocializmus gondolatvilágába, törekvéseibe, várakozásaiba és csalódásaiba. A füzet, amely a magyar szocializmus világnézetének hű és érdekes tükré s amelybe a szocialista irodalom művelőinek nagy része írt, 80 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

Adófizetés iránti hirdetés. Alulírott városi tanács ezennel felszólítja mindazokat, akik a községi adókörben előírt és az 1909. évi XI. t. c. 26. §-a értelmében esedékes adó és hadmentességi díj tartozásukat e hó 15. napjáig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetésnyel közhírré tételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 23-áig a városi adópénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellentük a záloglási eljárás azonnal meg fog indittatni.

Gyógyfürdők beteg katonák számára. A hofgastéini fürdőben május végéig 128, június 1-től augusztus 31-ig pedig 54 hely áll legénységi állományú egyének részére rendelkezésre. Ugyancsak elhelyezést nyerhetnek legénységi állományú legények a halli fürdőben is, ahol 850 hely tölthető be. Bajor szövetségségek is gondoskodnak arról, hogy a mi haderőink gyógykezelést nyerhessenek. A kisingeni fürdő igazgatósága 50 szabad helyet engedélyezett az osztrák-magyar haderőlegénységi egyének részére. A szabad helyeken az illetők teljesen ingyenes lakást, ellátást, fürdőket, gyógyszerközöket és orvosi kezelést kapnak.

